

Dordtse Adviesraad Sociaal

Werkgroep Wonen van de DAS

info@dordtseadviesraad.nl

Wethouder Financiën, de heer W. van der Kruijff.
Postbus 8, 3300 AA Dordrecht

Datum: 23 juni, 2025
Betreft: Advies Perspectiefnota 2026.

Geachte wethouder W. van der Kruijff, beste Wim,

De Dordtse Adviesraad Sociaal (DAS) heeft kennisgenomen van de openbare stukken verband houdende met de perspectiefnota 2026. Ons advies is een ongevraagd advies. Op verschillende momenten zijn we in gesprek gegaan met de ambtelijke organisatie nl. op de participatie-bijeenkomsten in 1^e en 2^e fase en in een tweetal gesprekken hebben we informatie gedeeld. Dank voor de gelegenheid die ons is geboden.

Geleend vertrouwen

De Dordtse Adviesraad Sociaal domein richt zich in de adviezen op het inwoners- en clientperspectief. We hebben ons de afgelopen maanden bezig gehouden met de vraag 'regel je via een systeem wat je werkelijk wilt bereiken? Of ontwikkel je een bureaucratie die zijdelings het doel raakt'? We kennen allemaal de systemen die veel leed veroorzaken. Wat kost het systeem en wat levert het werkelijk op?

We hebben in Dordrecht en de regio in het sociaal domein veel geregeld en hebben veel te regelen. Veel te organiseren en ook veel te controleren. We zien dat de systemen, de uitvoeringsorganisaties, de controle- en verantwoordingssystemen de nodige professionele inzet vraagt van twee kanten nl. van o.a. zorgorganisaties en ook van de uitvoeringsorganisaties werkend in opdracht van de (lokale) overheid.

Dordrecht kent veel kwetsbare inwoners en cliënten, die bijzondere aandacht vragen. En hoe graag zouden u en wij tegen al die mensen willen zeggen we denken zo aan jullie. Maar wat betekent dat? Ontzien van de kwetsbaren bij de bezuinigingen! De systeemwereld niet perfectioneren en weer nieuwe systemen optuigen. In systemen voelen mensen zich niet gehoord. Kijken worden de kwetsbaren bij de maatregelen direct of indirect geraakt.

In veel nota's van de afgelopen tijd wordt het geleende vertrouwen van de hulp- en zorgvragende mens centraal gesteld. Zet dat vertrouwen in, want het wantrouwen is groot. En daarnaast heeft het systeemdenken al veel gemotiveerde uitvoerenden de gordijnen in gejaagd en er zijn er die een nieuwe carrière zijn gestart buiten de zorg en het sociaal domein. De tekorten in zorg en welzijn nu en later zijn een zeer kwalijke zaak.

Het vraagt om naar de eigen gemeentelijke organisatie te kijken, hoeveel ambtelijke inzet is er nu? En hoeveel capaciteit is er nog wel nodig als we het systeemdenken zouden kunnen loslaten. Als we kijken naar de landelijke cijfers in Venster (venster.nl) zien we dat Dordrecht voor Bestuur&Ondersteuning per inwoner veel meer uitgeeft dan referentie gemeenten van vergelijkbare grootte. (In Dordrecht €1.453,- en referentie € 750,-). Nu kunnen er andere posten voor Dordrecht wel tellen en niet voor de andere gemeenten. Uitgaven zeggen niet alles maar cijfers vragen wel om te kijken of bij een werkwijze met systemen de kosten en baten, waaronder de maatschappelijke baten, in werkelijkheid wel overeenkomen.

Voor het maken van heldere keuzes staat Dordrecht voor een dubbele opgave. De stad aantrekkelijk houden en verder ontwikkelen voor een breed scala van inwoners én haar van oudsher kwetsbare groep inwoners ondersteunen. Een stad waar de leesvaardigheid laag is, heeft heel veel kwetsbare inwoners die zorg en hulp vragen. Juist deze groep keert zich nogal af van het huidige bestel. Ze herkennen zich niet meer in de digitale systeemwereld van ons huidige bestel. Juist deze mensen hebben behoefte aan een professional en een ambtenaar die ze te woord staat en helpt vanuit het geleend vertrouwen.

Zijn het niet de systemen met weinig logica die echt moeilijk uit te leggen zijn aan inwoners en cliënten? En alleen met veel maatschappelijk en ambtelijke inzet in uren te realiseren zijn? Veel fte's moeten worden ingezet om bijv. de indicaties te verkrijgen. Wellicht zo'n 25% van de formatieve inzet bij organisaties en de gemeente wordt ingezet om systemen te laten draaien. Hiermee wordt geen mens geholpen. Indicaties / vergunningen/beoordelingen ze hebben geen enkele toegevoegde waarde voor de mensen die zorg en/of hulp nodig hebben, behalve dat ze een systeem laten draaien wat de illusie geeft dat het stuurbaar is. Hoe vaak zien we dat, u en wij kennen de voorbeelden, waarbij blijkt dat niemand toch verantwoordelijk blijkt te zijn voor het systeem. En nog erger bij een falend systeem weten het herstel kost weer veel geld.

In werkelijkheid kan niemand die systemen nog goed en verantwoord aansturen. Regels worden bedacht met de allerbeste bedoelingen voor inwoners en cliënten. Wat wij u vragen is om kritisch te zijn over het in stand houden en optuigen van systemen met allerlei regels die aan de mens en zijn vraag voor bestaanszekerheid voorbij gaan. Dat kan betekenen dat er soms een cent meer wordt uitgegeven i.p.v. een euro om dat te voorkomen.

Advies 1: We vragen u kritisch te zijn op het in stand houden en optuigen van systemen.

Regio

De realisatie van het financiële effect van de voorgestelde ombuigingsmaatregelen Participatiewet, WMO en Jeugd is afhankelijk van de regiegemeenten, die wellicht nadeel ondervinden voor hun inwoners, omdat Dordrecht andere keuzes maakt voor inwoners en cliënten. Daarnaast ligt er de vraag naar wie er bevoegd is besluiten betreffende deze maatregelen te nemen.

U schrijft: "De bijdrage van Dordrecht aan de regio zal vanaf 2027 naar verwachting afnemen" en ook "op de ombuigingsmaatregelen zit echter een onzekerheidsmarge, wij volgen daarom de haalbaarheid van de maatregelen". De Adviesraad verwacht dat u zicht hebt op hoe zeker de realisatie nu is.

Advies 2: De ombuigingsmaatregelen WMO en Jeugd raken de inwoners van Dordrecht. De haalbaarheid geeft u aan is onzeker. Ook vanwege afhankelijkheid van de regio's. Wij adviseren u de onzekerheidsmarge vast te stellen op een percentage om de maatregelen meer te duiden op haalbaarheid. Hoe zeker zijn de maatregelen om inwoners en cliënten in Dordrecht onzeker te maken met de voorgestelde maatregelen.
--

Stapeling eigen bijdragen

De Adviesraad ziet

- dat bij het omzetten van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen eigen bijdragen zullen worden gevraagd.

- dat bij de voorgestelde verhoging bij de Hopper naar het OV-tarief inwoners meer kosten maken.

- dat de gemeente aan de SOJ vraagt de eigen bijdrage 2028 bij de Jeugdwet uit te werken.

Daarnaast indexeert u een groot aantal subsidies niet, die indirect effect kunnen hebben. En u rekent de kosten handhaving door in de afvalstoffenheffing, wat voor inwoners zonder kwijtschelding eveneens stapelt.

De Adviesraad ziet dat de eigen bijdrage Jeugdwet een drempel op werpt voor gezinnen die jeugdhulp nodig hebben. De eigen bijdrage is in 2016 niet zonder reden afgeschaft en niet doorgegaan in 2022. Deze eigen bijdrage zal de stapeling van zorgkosten verder verhogen. Hoge zorgkosten zijn een ernstige aantasting van de bestaanszekerheid van mensen. Is het uw bedoeling de eigen bijdrage in te voeren?

Advies 3: De Adviesraad adviseert u de eigen bijdrage Jeugdwet niet in te voeren omdat gezinnen daarin een reden zien geen jeugdhulp aan te vragen, waar de hulp wel noodzakelijk is.

De Adviesraad waardeert het dat u middels een reserve sociaal fonds mensen in kwetsbare posities wil blijven ondersteunen. U werkt het uit in 2026. De Adviesraad ziet dat een aanzienlijk deel van de unieke WMO-gebruikers in 2024 tussen de twee en zes indicaties hadden. Bijna twee-derde van het geheel. Dat zou kunnen betekenen dat mensen én eigen bijdragen betalen én het abonnementstarief! Is bij de reserve sociaal fonds hiermee ook rekening gehouden?

Advies 4: De Adviesraad adviseert u geen nieuw systeem op te tuigen voor de reserve sociaal fonds. Geleend vertrouwen naar de mensen toe te passen en weinig uitvoeringskosten.

Bestuurlijk kader

In het bestuurlijk kader spreekt u uit:

- Inwoners in kwetsbare posities wilt u blijvend ondersteuning bieden.

- De bestaanszekerheid van inwoners moet gegarandeerd blijven.

In uw aanpak stuurt u op het normaliseren, op toegang, draagkracht, aanbod, zakelijkheid, kosten en baten met lef.

De Adviesraad is benieuwd waar uw lef zichtbaar zal worden.

De Adviesraad maakt zich zorgen over het sturen op normaliseren daar waar niet meer direct een beroep op zorg kan worden gedaan. Het lijkt een papieren exercitie.

De Adviesraad kan meekomen in

- de beweging naar het meer gebruiken van preventieve voorzieningen,

- de beweging van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen. De Adviesraad waardeert het dat u het indicatiesysteem wat verkleint.

De Adviesraad kan instemmen met het verminderen van het aantal partijen en verlagen van de administratieve druk. Het vinden van de balans waar kosten en baten landen. Inzicht in wat dat personeel betekent helpt om het financieel effect te zien.

Advies 5: De Adviesraad adviseert u bij het sturen het blijvend ondersteunen en garanderen van bestaanszekerheid leidend te laten zijn. Dit te doen in vertrouwen in de mensen en de organisaties die uitvoerend zijn.

Programma 4 gekozen maatregelen

De Adviesraad wil adviezen uitbrengen op maatregelen Participatiewet, de Wmo, Jeugdwet en overig. Participatiewet, armoede en schuldhulp:

Advies 6: 4.2.1. De Adviesraad is positief over het uitbreiden van de Participatieplekken.

Voor het minimabeleid houdt u de tijdelijke verruiming minimabeleid t/m 2026 op basis van het lokale politieke akkoord aan. In de perspectiefnota t/m 2029 zit geen perspectief voor de minima.

Advies 7: De Adviesraad adviseert u perspectief te bieden aan de minima in Dordrecht door de tijdelijke verruiming structureel te maken.

Wet maatschappelijke ondersteuning - Wmo:

4.2.2A Wijkgericht aanbesteden Wmo. In deze is de regio nodig. Naar wij weten gaat het bij aanbesteden om inschrijven door zorgorganisaties. Het inspelen op de behoeften in een wijk bepalen de keuze van aanbieders.

Advies 8: De Adviesraad is positief over het wijkgericht aanbesteden op de wijze verwoord in de inhoudelijke toelichting.

4.2.17 No shows Wmo. Regio nodig. De Adviesraad adviseert een waarschuwing vooraf door de aanbieder aan de afspraak gepaard te laten gaan met de mededeling dat bij het niet verschijnen kosten in rekening worden gebracht. Als dit geregeld is/wordt adviseert de Adviesraad positief.

Advies 9: De Adviesraad is positief op het in rekening brengen van de kosten voor de no show Wmo als de waarschuwing wordt ingevoerd.

4.2.21. Algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning. Van maatwerk naar algemeen betekent regio nodig. Een lichte ondersteuning met een lichte toets is afdoende staat in de inhoudelijke toelichting en de voorziening kan vanaf 1 januari 2027 ingaan. Betreffende de eigen bijdrage zie advies 4.

Advies 10: De Adviesraad adviseert in principe positief op het oprichten van een algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning.

4.2.22 Algemene voorziening scootmobielen & deelscootmobiel. Ook hiervoor is de regio nodig. De Adviesraad adviseert positief op het maken van deze algemene voorziening. Maar is negatief op de maatregel dat inwoners met een scootmobiel niet langer gebruik mogen maken van de Drechthopper/Wijkhopper. Voor grotere afstanden hebben inwoners met een scootmobiel immers het collectieve vervoer nodig.

Advies 11: De Adviesraad adviseert positief op het maken van de voorziening en negatief op het uitsluiten van inwoners met een scootmobiel van de Hopper.

4.2.23 Beschikkingsvrije dagbesteding. De beoogde doelen in de inhoudelijke toelichting en het beschikkingsvrije spreekt de Adviesraad aan. Een vervolg op deze voorgenomen maatregel is aan te tonen dat mensen die dit nodig hebben ook bereikt worden.

Advies 12: De Adviesraad adviseert positief op de beschikkingsvrije dagbesteding mits een studie op effecten wordt ingezet.

4.2.24 Lichte algemene begeleiding naar algemene voorziening. Ook hier de regio nodig. Het laagdrempeliger maken en de betere koppeling met het voorliggend veld vindt de Adviesraad positief. We zien dat voor deze algemene voorziening geen eigen bijdrage wordt gevraagd.

Advies 13: De Adviesraad adviseert positief over het bieden van individuele begeleiding (IBO en IB1).

4.2.26 Drechthopper – aangepast. U zegt dat op basis van de inzichten van Stroomlijn GR Sociaal een aantal zaken worden gewijzigd t.o.v. de totaallijst mogelijke bezuinigingen.

Het waar mogelijk gebruik maken van de Wijkhopper voor korte ritten beoordeelt de Adviesraad positief. Negatief is de Adviesraad over het verruimen van de reserveringstijd naar 24 uur. Vraaguitval kan niet een bezuiniging zijn.

De Adviesraad kan alleen positief zijn over het gelijk stellen aan OV-tarief als de specifieke kortingsregelingen voor minima en 65+ van toepassing zijn op het gebruik maken van de Drechthopper/Wijkhopper.

Advies 14: De Adviesraad adviseert positief op het meer gebruik maken van de Wijkhopper en voorwaardelijk positief op het gelijkstellen van het tarief aan het OV-tarief.

De Adviesraad adviseert negatief op het verruimen van de reserveringstijd naar 24 uur.

4.2.27 Beschermd wonen- realistischer begroten maatwerkvoorzieningen. Lucht uit de begroting halen vindt de Adviesraad tegengesteld aan het werken aan een groter bereik. Mogelijk met een andere aanpak.

Advies 15: De Adviesraad adviseert negatief over het realistischer begroten omdat de Adviesraad wil dat er een groter bereik voor de maatwerkvoorzieningen nodig is.

4.2.28 Beschermd wonen – overhead doorbelasten aan regiogemeenten. De Adviesraad valt op dat niet eerder de overhead is doorbelast aan regiogemeenten.

Advies 16: De Adviesraad adviseert positief over het doorbelasten van de overhead aan de regiogemeenten.

Jeugdwet

4.2.16 Bijstellen opgave Samen voor Gezond en Lokale Impuls Jeugd. Budgetten die overblijven realistischer begroten vindt de Adviesraad een goede zaak. De Adviesraad heeft moeite met het bijstellen van de lokale Impuls jeugd(hulp) omdat het gaat om preventieve investeringen die qua effect positief kunnen uitwerken.

Advies 17: De Adviesraad is positief over het bijstellen van budgetten als het gaat om realistischer begroten. Voor wat betreft de lokale impuls Jeugd vraagt de Adviesraad de opgave te bezien op resultaten en bereik van preventieve investeringen.

4.2.17 No-shows jeugdhulp. De Adviesraad neemt waar dat bij gezinnen met jeugdhulp omstandigheden en/of acute situaties zich voor kunnen doen welke het niet verschijnen op afspraken tot gevolg kan hebben. Daarom is de Adviesraad negatief over het doorbelasten van de no-shows Jeugdhulp.

Advies 18: De Adviesraad adviseert de no-shows Jeugdhulp niet in te voeren.

4.2.18 Jeugdhulpvervoer. We vinden dat in de inhoudelijke toelichting de normalisatie goed beschreven wordt. Echter de Adviesraad denkt dat er een grote impact kan zijn op ouders/verzorgers, welke niet is meegenomen in de maatregel. De Adviesraad wil eerst inzicht krijgen van u voor wat betreft de impact op ouders/verzorgers en kinderen/jongeren.

Advies 19: De Adviesraad adviseert op voorhand negatief op de wijziging Jeugdhulpvervoer.

4.2.19 Minder aanbod Jeugdhulp. Het stoppen met het niet-wettelijke aanbod Jeugdhulp heeft gevolgen voor Dordtse ouders en u geeft aan dat er mogelijk regionale verschillen ontstaan tussen de gemeenten. De Adviesraad vindt het daarom noodzakelijk dat er inzicht wordt verkregen in de gevolgen en verschillen.

Advies 20: De Adviesraad adviseert negatief op minder aanbod jeugdhulp omdat inzicht in de gevolgen ontbreekt.

Overig

De Adviesraad ziet dat o.a. sport in het voorveld van zorgvoorzieningen van groot belang is.

Advies 21: De Adviesraad adviseert positief over'

4.2.3. Uitbreiden capaciteit Essenhof

4.2.4 Hogere tarieven verhuur sportaccommodaties aan particuliere en commerciële gebruikers

4.2.10 Het verminderen communicatie sociaal domein

4.2.12 Aangepast naar bezuiniging 10% van het participeren in de Brede Regeling

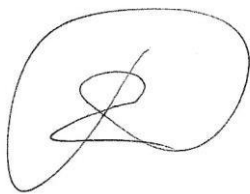
Combinatiefunctionaris.

4.2.14 Aangepast – geen sportuitblinkers en sportcongres

Tenslotte

De Adviesraad wil meegeven dat daar waar we negatief zijn over de ombuigingsmaatregelen en dat dan betekent een minder realiseren van bezuinigingen we vooral willen wijzen op meer bezuinigen op personele inzet. Dan kan volgens de Adviesraad als er minder personele kosten worden gemaakt bij aanvragende partijen, zorgorganisaties en de gemeentelijke organisatie.

Namens de Dordtse Adviesraad Sociaal domein.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, loopy 'E' followed by a stylized 'v' and 'd'.

E. van de Burgt.

Voorzitter Dordtse Adviesraad Sociaal domein.